*Odbitka z mies. „Narodowy Socjalista”*

# Zasady programowe narodowego socjalizmu

WARSZAWA 1933

*Odbitka z mies. „Narodowy Socjalista"*

# Zasady programowe narodowego socjalizmu



WARSZAWA 1933

DRUKARNIA W. PASZKOWSKIEGO, SENATORSKA 17.

Narodowy Socjalizm powstaje na gruzach starych idei i kierunków społeczno-politycznych. Rozkłada się **marksowski socjalizm** ze swą ślepą wiarą w automatyczny i bez udziału czynników duchowych — rozwój form społeczno-gospodarczych od kapitalizmu do socjalizmu; ze swą oszukańczą doktryną międzynarodowości proletarjatu. **Wali się kłamliwa teorja mieszczańskiego nacjonalizmu,** negującego potężny rozwój klasy pracującej i wzrastające z dniem każdym jej znaczenie w dynamice narodowego życia. Na ich miejscu powstaje pustka i anarchja duchowa.

Socjalizm narodowy przychodzi, aby zlikwidować resztki zanikających tworów gasnącej epoki, usunąć przeżytki i na oczyszczonem polu wzniecić zarzewie nowego ruchu społeczno-politycznego. Jest on wyrazem nie z gó-

ry powziętej doktryny, lecz potrzeb duchowych i materjalnych klasy pracującej, która **ofiarnie spełniając wobec państwa swe obowiązki,** coraz jaśniej **uświadamia sobie twórczą swą w życiu narodowem rolę i prawo do wolności, władzy i dobrobytu.**

I. Socjalizm narodowy przyjmuje i stwierdza, że podstawowem ogniwem ogólno-ludzkiej cywilizacji **jest naród, jako spólnota duchowa, kulturalna i plemienna ludzi, związana węzłami wspólnych dziejów,** krwi i mowy, posiadająca własne niepodległe państwo. Klasa pracująca stanowi nierozłączną część składową narodu, reprezentującą czynnik pracy i wytwórczości.

II. **Dzieje ludzkości są dziejami poszczególnych narodów,** które w pewnych okresach historycznych zajmowały dominujące wśród innych stanowisko, narzucając im mocą zewnętrznej siły i wielkości duchowej swą kulturę i swoje ideje prawne, społeczne i moralne. **Dzieje zaś narodów są dziejami ich klas społecznych,** które w następujących po sobie etapach rozwoju dochodziły do władzy,

wyciskając na życiu społeczności narodowej potężne znamię swej ideologji, a zarazem kształtowały jej ustrój i instytucje społeczno-polityczne. **Po okresach panowania szlachty i mieszczaństwa przychodzi obecnie kolej na klasę pracującą, na realizację jej ideałów i dążeń.**

III. Zadaniem dziejowem klasy pracującem jest **takie zorganizowanie narodu,** aby z rozprzęgającego się pod rządami burżuazji społeczeństwa — **stał się naród zwartym i obronnym organizmem samorządnej pracy, zdolnej wytworzyć najwyższe wartości duchowe i** materjalne, które wprowadzą go na szczyty rozwoju kulturalnego, uczynią z niego ojczyznę najlepszego prawa, dobrobytu wszystkich i najgłębszej moralności. Stanie się to wtedy, gdy **jedynym źródłem praw, władzy i dobrobytu będzie praca.** Ambicja odegrania przez własny naród roli awangardy, postępu, wola wywarcia niezatartego piętna jego nowej kultury na losach ludzkości staje się naczelnem hasłem i wiarą polskiego socjalizmu narodowego, który w zwycięstwie swych idea-

łów społecznych widzi niezbędny warunek potęgi i wielkości Polski.

IV. Naród będący dziś jednością tylko kulturalną i polityczną osiągnie najwyższy rozwój, gdy stanie się również spólnotą gospodarczą, gdy zniknie w nim podział na klasy posiadające i upośledzone, wyzyskujące i wyzyskiwane, gdy zostaną usunięte — krzywda i niesprawiedliwość społeczna, wynikające z dzisiejszego ustroju kapitalistycznego i gdy w miejsce anarchistycznej zasady zysków osobistych i nieskrępowanej chaotycznej działalności gospodarczej przedsiębiorców prywatnych — zapanuje w ustroju narodowo - socjalistycznym zasada **dobra społecznego, planowości i celowości gospodarki narodowej.**

V. Uważając dobro **narodu za najwyższy cel wszelkiej gospodarki, a naród za najwyższego właściciela wszelkich dóbr i środków produkcji** — socjalizm narodowy dopuszcza istnienie działalności prywatnych warsztatów pracy tylko wtedy, gdy nie koliduje o-**na z interesem i dobrem** ogółu, przestrzega praw socjalnych,

spełnia należycie właściwy swój cel produkcyjny, a przez przejawienie inicjatywy właściciela, osobiście kierującego zakładem, — przyczynia się do postępu technicznego i pożytku ogólnego.

Z chwilą, gdy prywatne przedsiębiorstwo zatraca powyższe cechy, zwłaszcza zaś, gdy inicjatywa prywatna właściciela ginie w ogólnym zarządzie zespołu przedsiębiorstw wzgl. spółki akcyjnej przedsiębiorstwo takie powinno być upaństwowione, ponieważ państwo nie może tolerować obok siebie organizacji, monopolizującej część lub większość działalności danej gałęzi produkcyjnej, nie w celu dobra społecznego, lecz dla zysku zrzeszonych jednostek tworzących zmowę dla eksploatowania społeczeństwa.

Wobec stwierdzonej tendencji współczesnego kapitalizmu do koncentracji kapitałów i organizowania się monopolistycznych zrzeszeń przemysłowych, obejmujących swem działaniem nietylko dany kraj, ale i rynki światowe — socjalizm narodowy wysuwa **zasadniczy postulat uspołecznienia skartelizowanych**

**względnie zrzeszonych gałęzi przemysłu dojrzałych do społecznego** zarządu.

VI. Ideałem społecznym Narodowego Socjalizmu jest **społeczno gospodarcza demokracja, w której władza należeć będzie do uświadomionego i zorganizowanego** świata pracy, wyraziciela twórczości umysłowej i fizycznej oraz tężyzny narodowej.

Na tych zasadach zbudowana **Narodowa Spólnota Pracy** spojona wewnętrznie silnymi węzłami duchowemi i materjalnemi — **w kooperacji kulturalnej i gospodarczej z podobnemi organizmami ustrojowemi innych narodów** — otworzy nowy okres dziejów ludzkości — okres pokoju i twórczej pracy dla powszechnego dobrobytu, wolności i braterstwa całej ludzkości.

## ZASADY I POSTULATY W DZIEDZINIE POLITYKI NARODOWEJ.

I. Narodowy Socjalizm uznaje za najwyższą zasadę **dobro narodu, któremu winny być podporządkowane wszystkie prywatne i grupowe interesy.**

Przez dobro narodu rozumieją i uznają socjaliści narodowi zespół wszystkich czynników, które:

1) **chronią i umacniają całość i jedność organizmu narodowego.**
2) **zapewniają rozwój duchowy i kulturalny wszystkich członków społeczności narodowej, oraz wzmacniają poczucie jego godności.**
3) **stwarzają dobrobyt wszystkich członków narodu, i zapewniają mu siłę gospodarczą i polityczną.**

Przeciwstawienie się któremu z powyższych współczynników dobra narodowe-

go, uważać będą narodowi socjaliści za działanie na jego szkodę.

II. Najważniejszem i podstawowem zadaniem Narodowego Socjalizmu w dziedzinie polityki narodowej jest **ochrona i umocnienie całości i jedności organizmu narodowego.** Temu celowi **służy przedewszystkiem własne, niepodległe** państwo, jego ustrój polityczny i siła obronna.

Dlatego Socjalizm Narodowy stojąc na gruncie bezwzględnej obrony niepodległości państwowej Polskiej — **dąży do zapewnienia Rzeczypospolitej należytej siły bojowej armji i przysposobienia całego narodu do obrony kraju.**

Postulat ten, mimo istnienia różnych traktatów pokojowych i paktów, oraz mimo powstania Ligi Narodów, nie stracił nic na aktualności, a przeciwnie wobec utrzymywania przez Rosję olbrzymiej armji, oraz potężnego rozrostu dążeń odwetowych Niemiec, przy bezradności i bezsile Ligi Narodów — staje się dziś nakazem chwili.

III. Państwo nasze nie obejmuje w swych granicach wszystkich ziem

Polski zamieszkałych przez Polaków. Dlatego N. S., stojąc na gruncie jedności organizmu narodowego, **domaga się zjednoczenia tych ziem z Rzecząpospolitą, a dopóki to nie nastąpi — czujnej opieki nad Polakami zamieszkującymi zarówno te ziemie, jak i wogóle na całym świecie i ich obrony przed wynarodowieniem.**

IV. N. S. walczy o zachowanie jedności narodowej w obrębie państwa polskiego przez **zapewnienie mu charakteru polskiego we wszystkich przejawach jego życia: w administracji, wojsku, szkolnictwie, samorządach, prasie, literaturze i sztuce — w drodze usuwania z tych dziedzin — elementów obcego pochodzenia, a w szczególności Niemców i Żydów. Gospodarzem państwa polskiego może bowiem być jedynie naród polski.**

V. Uważając za mniejszość narodową — zwartą grupę ludności osiadłą na danem terytorjum Rzeczypospolitej, posiadającą odrębny język i kulturę — N. S. — przyznaje zasadniczo członkom takiej grupy **równe prawa obywatelskie** z Polakami, lecz wyma-

ga lojalnego wypełniania przez mniejszość narodową obowiązków wobec państwa. **Mniejszości narodowe winny podporządkować swe interesy — interesowi i dobru narodu polskiego, jako gospodarza państwa.**

Wszelkie dążenia separatystyczne mniejszości narodowej oraz nielojalny ich stosunek do państwa i narodu polskiego musi pociągnąć za sobą ograniczenie ich w prawach obywatelskich i zastosowanie odpowiednich rygorów.

VI. Wszelkie zasadnicze decyzje władz ustawodawczych, dotyczące ustroju politycznego Rzeczypospolitej i kultury narodowej, oraz obsady naczelnych stanowisk w państwie (powołanie Prezydenta i rządu) winny zapadać na podstawie uchwały **większości polskiej.**

Posługiwanie się stronnictw polskich w tych wypadkach pomocą mniejszości narodowych — będzie przez N. S., jako odstępstwo narodowe napiętnowane i bezwzględnie zwalczane.

Podobnie większość polska winna decydować zasadnicze spra-

wy w ciałach samorządowych na terenach narodowo zagrożonych.

VII. Przeludnienie ludności polskiej na wielu terenach Polski oraz brak możliwości emigracji zagranicę — nakazują skierować nadmiar ludności na kresy wschodnie, słabo zaludnione i narodowo zagrożone.

N. S. popiera intensywną **kolonizację polską na kresach wschodnich i zachodnich — zarówno ze względów gospodarczych, jak i narodowych.**

Jednocześnie N. S. domaga się rychłego **wywłaszczenia obszarników nie posiadających obywatelstwa polskiego, oraz rozparcelowania ich ziem pomiędzy zorganizowanych spółdzielczo chłopów polskich i osadników.**

VIII. N. S. nie uznaje żydów za naród, ponieważ nie posiadają oni własnego terytorjum i języka narodowego. Będąc zwartą grupą gospodarczo-religijną i odrębną rasowo, obcą duszy i kulturze narodowo-polskiej, rozsianą po całej Polsce z gęstemi skupieniami w miastach, trudniąc się przedewszystkiem pośrednictwem handlowem a nadto szeregiem proce-

derów społecznie karygodnych i szkodliwych — stanowią żydzi element pasożytniczy i rozkładowy w organiźmie narodowym, nad którym chcą zapanować dla tem skuteczniejszego eksploatowania go.

Gdy wszelkie próby asymilacji żydów zawiodły, gdy natomiast żydostwo wyodrębnia się i łączy się w międzynarodowe organizacje, posiadające w swych rękach wielkie kapitały, które mają służyć do opanowania gospodarczego i politycznego państw narodowych — naród pragnący zachować swą jedność, zdrowie moralne i hart fizyczny, niezależność działania oraz zdobyć dobrobyt gospodarczy — musi dążyć do zlikwidowania u siebie kwestji żydowskiej. N. S., kierowany nie nienawiścią rasową w stosunku do żydów — lecz zrozumieniem ujemnego ich wpływu na duszę narodu z jednej strony, zaś szkodliwości gospodarczej i społecznej, jako grupy pasożytów - pośredników z drugiej strony — **uważa za najracjonalniejsze i zasadnicze rozwiązanie kwestji żydowskiej — przebudowę ustroju**

**społeczno-gospodarczego w kierunku zniesienia pośrednictwa handlowego i zastąpienia gospodarki kapitalistycznej, gospodarką socjalistyczną, która wyeliminuje elementy nieprodukcyjne i społecznie szkodliwe z organizmu narodowego.**

W okresie przejściowym N. S. będzie **popierać usilnie osiedlanie się żydów na terenach leżących poza granicami Polski,** przyśpieszając ten proces przez systematyczne usuwanie żydów z podstawowych dziedzin życia narodowego. Intensywny rozwój spółdzielczości, odżydzenie polskiej literatury, sztuki, prasy, administracji i armji, oczyszczenie ruchu robotniczego, prowadzić będą do tego celu.

IX. Uważając traktaty o t. zw. ochronie mniejszości narodowych za poniżające godność narodu polskiego i sprzeczne z zasadą suwerenności Rzplitej posiadającej wielo-wiekową tradycję tolerancji i wobec obcoplemiennych elementów — **N. S. dążyć będzie do zniesienia mocy obowiązującej tych traktatów w stosunku do Polski.**

X. N. S., uznając w pełni obowiązek klasy pracującej do solidaryzowania się w sprawach ogólno-narodowych i dotyczących dobrobytu całej społeczności polskiej — z wszystkimi warstwami społecznemi — zwalczać będzie bezwzględnie nadużywanie hasła narodowej solidarności przez burżuazję dla celów egoistycznych klas posiadających, które utrzymanie swych przywilejów społecznych i ustroju kapitalistycznego — ogłaszają za obronę narodowego stanu posiadania a wyzwoleńczą walkę klasy pracującej traktują za zdradę i rozbijanie jedności. Walka klasowa mas pracujących jest wynikiem ustroju, dzielącego społeczeństwo na wyzyskiwaczy i wyzyskiwanych, pasożytów i wytwórców. Zmierzając do zniesienia nierówności społecznych i zaprowadzenia ustroju bezklasowego — walka społeczna uświadomionego narodowo proletarjatu prowadzi do prawdziwej jedności narodu i solidarności jego członków i dlatego jest zjawiskiem z punktu widzenia prawdziwego dobra narodowego korzystnem i pożądanem.

**Interes Narodowy wymaga właśnie, aby w tej walce, państwo, reprezentujące najwyższe cele społeczności narodowej — stało po stronie świata pracy, ochraniając go i przychodząc mu z pomocą.**

XI. W stosunku do innych państw i narodów N. S. prowadzić będzie **politykę pokojowej współpracy i unikania wojen.** Ponieważ obecna Liga Narodów broni głównie interesów kilku potężnych mocarstw wielko-kapitalistycznych ze szkodą dla narodów mniejszych i gospodarczo słabszych, a pozatem nie posiada dostatecznej siły i woli zdolnej pohamować zbrojne zatargi i napaści państw napastniczych — N. S. dążyć będzie z jednej strony do należytego zabezpieczenia Rzeczypospolitej przed grożącemi jej atakami, do oparcia jej bezpieczeństwa na własnej **sile obronnej**, z drugiej zaś do **stworzenia bloku narodów zagrożonych i słabszych** w Europie Wschodniej, przedewszystkiem zaś narodów słowiańskich.

## ZASADY NARODOWEGO SOCJALIZMU W DZIEDZINIE SPOŁECZ.-GOSPODARCZEJ.

W dążeniu do osiągnięcia swych celów społeczno-narodowych Socjalizm Narodowy napotyka na niezwalczoną dotąd przeszkodę, która staje w poprzek rozwojowi twórczych sił narodowych, reprezentowanych przez klasę pracującą wsi i miast.

**Przeszkodą tą jest kapitalizm.**

Ustrój kapitalistyczny, który cechuje prywatna własność środków wytwarzania, produkcja obliczona na zyski jednostek a nie potrzeby ogółu, bezplanowość, wolna konkurencja, jaskrawe nierówności społeczno-gospodarcze dzielące członkówspołeczeństwa na klasy posiadające i pracujące, wyzyskiwane i upośledzone — wywołuje

nieustanne walki społeczne, ciężkie przesilenia i kryzysy gospodarcze, osłabiające organizm narodu — a w wielu wypadkach jest powodem krwawych wojen, niszczących dorobek materjalny i duchowy ludzkości. **Likwidacja przeto ustroju kapitalistycznego** i stworzenie nowego systemu gospodarstwa, **jest koniecznością społeczną i narodową.**

Obecna faza rozwoju, w jakiej znajduje się kapitalizm — wskazuje na środki i sposoby zdolne przyśpieszyć jego likwidację, a jednocześnie budowę zrębów nowego porządku.

Po okresie pierwotnego, żywiołowego rozmachu kapitalistycznych przedsiębiorstw, który znamionowała bezwzględna wolność konkurencji i wyzysku pracy, nieskrępowana żadnemi normami prawnemi — przechodzi stopniowo kapitalizm w fazę zorganizowanego działania, którego cechą jest koncentracja przedsiębiorstw przemysłowych w zakresie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym, powstanie syndykatów, karteli i trustów, regulujących rozmiary produkcji, ceny wytworów, płace robotnicze i zbyt towarów. Rozwój procesu koncentracyjnego w przemyśle doprowadza stopniowo do zespolenia

przedsiębiorstw produkcyjnych z bankami, które dostarczają środków pieniężnych na inwestycje. Wpływ banków na kierownictwo przedsiębiorstw przemysłowych wzrasta coraz bardziej. **W ten sposób kapitał finansowy zrasta się coraz ściślej z kapitałem przemysłowym i staje się głównym motorem współczesnej gospodarki świata.** W orbitę tego systemu organizacyjnego kapitalizmu wchodzi także wielka własność ziemska.

**W tych warunkach wolna konkurencja nie odgrywa już roli czynnika postępu gospodarczego i zdobywania zysków, stąd też powstaje dążenie** wśród poszczególnych skartelizowanych grup kapitału do osiągnięcia tych zysków przez zapanowanie nad danym krajowym rynkiem w całości, do osiągnięcia w nim stanowiska **monopolistycznego.** Tu znajduje wytłómaczenie przerzucanie się wielkich państw kapitalistycznych od polityki wolno-handlowej do protekcjonistycznej, tem się też również wyjaśniają tendencje tych państw **do rozszerzania swych terytorjów** (polityka zaborcza), które zwiększają możliwości zbytu i osiągnięcia dodatkowych zysków.

Eksport kapitałów zwłaszcza do krajów gospodarczo zacofanych, sta-

je się jednem z najważniejszych zadań monopolistycznych zespołów kapitału. Przybiera on już to formę eksportu kapitału przemysłowego, który powołuje do życia w krajach podlegających jego działaniu — przedsiębiorstwa produkujące towary na zbyt wewnętrzny tego kraju, wzgl. wydobywające surowce, potrzebne dla krajów przywożących kapitały, bądź też przyjmuje formę pożyczek udziałami na inwestycje (budowę kolei żelazn., dróg, portów i mechanizację przemysłu). Tą drogą przygotowuje on rynki zbytu dla wielkiego przemysłu kraju macierzystego.

**W ślad za tą ekspansją gospodarczą — kroczy dążenie państw eksportujących kapitały do uzależnienia politycznego od siebie krajów będących terenem eksploatacji,** celem należytego zabezpieczenia interesów swych przedsiębiorstw. Po wojnie światowej wzmogły się zwłaszcza tendencje do podbijania gospodarczego i politycznego **krajów położonych bliżej** państw imperjalistycznych. Wzmagają się one coraz silniej w miarę tego, jak imperja te poczynają tracić wpływ gospodarczy i polityczny na swe odległe, zamorskie kolonje, które wskutek rozbudzonych dążeń narodowych starają

się uniezależnić od metropolji, stworzyć własny przemysł i własne ustroje państwowe. Siłą rzeczy wypierany z tych buntujących się kolonij kapitał **szuka bliższych terenów** ekspansji i eksploatacji, stwarzających mniejsze ryzyko, które stara się jeszcze umniejszyć przez polityczne traktaty. Na tle tych dążeń zdobywczych powstaje współzawodnictwo pomiędzy wielkimi imperjami kapitalistycznemi o zdobycie tych krajów - kolonji. Walka ta, prowadzona pomiędzy wielkiemi zespołami finansowemi świata, przenosi się z terenu ekonomicznego na polityczny, grożąc zbrojnemi zatargami, wojnami i olbrzymiemi kryzysami gospodarczemi. Groźba wojen wzgl. rewolucyj zmusza jednak rywalizujące między sobą grupy kapitalistów do porozumienia się i dokonania między nimi podziału sfery wpływów gospodarczych na całej kuli ziemskiej. W ślad za podziałem gospodarczym następuje podział wpływów politycznych. W związku z tym dokonywującym się podziałem nastąpi okres pacyfikacji stosunków międzynarodowych, a jednocześnie ożywienie działalności gospodarczej. Proces kartelizacji i monopolizacji kapitalistycznej dojdzie wtedy do szczytu swego rozwoju. **Organiza-**

**cja** produkcji przybierze faktycznie charakter **społeczny**, jakkolwiek uspołecznione **organizacyjne** środki wytwarzania pozostają nadal prywatną własnością małej garstki potentatów kapitału finansowego.

Jednakże ten podział stref działania pomiędzy poszczególnemi grupami monopolistycznemi nie może być stałym, zawiera bowiem w sobie pierwiastki dalszych zmian i wstrząsów. Wzrastający w wyniku monopolistycznej organizacji przemysłu zanik wolnej konkurencji pomiędzy przedsiębiorstwami skartelizowanemi prowadzi do zacofania technicznego, a nawet często powoduje niszczenie nowych wynalazków. Wskutek zaś rozwijania się systemu akcyjnych przedsiębiorstw, coraz bardziej zrywa się bezpośredni z niemi związek kapitalisty, a jego twórcza dawniej rola w produkcji traci swe znaczenie. Wzrasta klasa rentjerów, żyjących bez pracy, a jednocześnie pozbawionych większego wpływu na przedsiębiorstwa. W miarę wzmagania się wywozu kapitałów bez emigracji kapitalistów, całe państwa, żyjące z zysków osiąganych tą drogą — nabierają charakteru krajów eksploatatorów.

Zarysowuje się coraz wyraźniej

podział krajów na kraje wyzyskujące i eksploatujące, i na kraje eksploatowane, kraje proletarjackie — półkolonje.

W tych ostatnich położenie klasy robotniczej staje się coraz bardziej opłakanem i nie może się równać z położeniem robotników w państwach kapitalistycznych, w których klasa robotnicza otrzymuje również część nadwartości uzyskanej z eksploatacji krajów-kolonji, posiada wyższe płace, rozwinięte ustawodawstwo socjalne, zabezpieczenie na wypadek bezrobocia i t. d., a to wszystko kosztem narodów i państw — eksploatowanych.

Idąc dalej — wielkie rekiny kapitalistycznego imperjalizmu — zdążają coraz wyraźniej do zniszczenia ustawodawstwa socjalnego i ubezpieczeniowego krajów eksploatowanych, do obniżenia płac roboczych w tych krajach, celem zwiększenia swych zysków i podniesienia stopy procentowej i dywidend swych akcjonarjuszów.

W krajach wyzyskiwanych wzmagają się wskutek tego coraz bardziej walki klasowe i zatargi socjalne. Jednocześnie w miarę nacisku politycznego państw wyzyskiwaczy na państwa-kolonje — budzić się będzie w tych ostatnich **duma narodowa** i dą-

żenie do samodzielności politycznej **z wyraźnym celem zerwania zależności finansowo-gospodarczej od państw wyzyskiwaczy. Siłą rzeczy — jako jedyny sposób uniezależnienia się gospodarczego i wyzwolenia od wyzysku społecznego — narzuca się postulat wywłaszczenia obcych przeważnej części przedsiębiorstw kapitalistycznych przemysłowych i bankowych i uspołecznienie ich na rzecz własnego państwa.**

W tych warunkach ruch robotniczy tych krajów z natury rzeczy musi być ruchem narodowo-socjalistycznym. Tak zw. solidarność międzynarodowa proletarjatu staje się fikcją, gdyż proletarjat krajów-kapitalistów nietylko nie jest zainteresowany w ulżeniu doli proletarjatu krajów-kolonji — a przeciwnie, korzysta z jego niedoli, opiera swój dobrobyt na krzywdzie i nędzy tego ostatniego, podwójnego proletarjusza.

W tych warunkach zrozumiała jest taktyka międzynarodówki socjalistycznej kierowanej przez socjalistów państw wielkokapitalistycznych, taktyka nastawiona na interesy gospodarcze polityczne tych państw, a negująca stale interesy proletarjatu państw małych, gospodarczo od

wielkich uzależnionych. Jakżeż politowania godna jest rola socjalistów tych małych państw — służących pod komendą swych szefów z państw-bogaczy — rzekomo idei socjalizmu narodowego a w gruncie rzeczy wysługujących się interesom państw-wyzyskiwaczy.

Dlatego też na miejsce hasła fikcyjnej solidarności międzynarodowej — coraz więcej cech realnych przybiera **hasło solidarności klasy robotniczej i krajów wyzyskiwanych, krajów-kolonij.**

Zamiast światowej rewolucji socjalistycznej, głoszonej przez socjalistów i komunistów, powstają warunki **rewolucyj narodowo - socjalistycznych w krajach wyzyskiwanych,** które, parte ku sobie solidarnością interesu zmuszone będą wiązać się w bloki gospodarczo-polityczne dla wspólnej obrony przed krajami - polipami dla wyzwolenia się gospodarczego, a temsamem i politycznego.

Do rzędu krajów wyzyskiwanych — należy również i Polska. Większość przedsiębiorstw kapitalistycznych w Polsce stanowi własność obcego kapitału, większość banków utrzymuje się dzięki kredytom i współdziałaniu z

bankami zagranicznymi. Polskiem jest tylko rzemiosło i drobny przemysł, który jednak coraz trudniej wytrzymuje konkurencję z wielkiemi i zorganizowanemi przedsiębiorstwami.

Gdy więc rozwój kapitalizmu prowadzi do skoncentrowania i zmonopolizowania produkcji przez niewielką liczbę potężnych klik finansowych, tworzących rozbójniczą zmowę dla eksploatowania społeczeństwa celem zagarnięcia jaknajwięcej zysków przez nieliczną grupę uprzywilejowanych bogaczy — gdy w skartelizowanych przedsiębiorstwach zanika wolna konkurencja i inicjatywa prywatna a postęp techniczny zostaje zahamowany, a więc giną te zalety, które dawniej sprzyjały rozwojowi przemysłu, handlu i techniki, — gdy potężne zespoły kapitału finansowego wyruszają na podbój i bezlitosną eksploatację narodów mniejszych i gospodarczo słabszych, gdy wreszcie współczesny kapitalizm nie jest w stanie zapobiec wielkim kryzysom gospodarczym, powodującym olbrzymie bezrobocia i straszliwą nędzę dziesiątków miljonów pracujących ludzi, wśród których upadła całkowicie wiara w sprawiedliwość ustroju i ochota do dalszego podtrzymywania go — to uznać musimy,

**że rola kapitalizmu jest skończona a istnienie jego dobiega do końca.**

Z nieodpartą koniecznością narzuca się przeto postulat likwidacji upadającego szkodliwego i dla klasy pracującej i dla społeczeństwa ustroju a jednocześnie budowania nowych form gospodarczo-społecznych, odpowiadających potrzebom nowoczesnego życia i nowoczesnego człowieka.

## SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU SPOŁECZ.-GOSPODARCZEGO.

N. S., stojąc na gruncie konieczności likwidacji ustroju kapitalistycznego i budowy nowych form społeczno-gospodarczego życia, przyjmuje następujące zasady naczelne, na których nowy ustrój winien się oprzeć:

Celem nowego ustroju gospodarczego winno być **dobro całego społeczeństwa**, a nie poszczególnych jednostek, lub grup społecznych.

Nowy ustrój zapewnić winien **wszystkim** jednostkom — **jednakowe** warunki egzystencji, i wprowadzić musi dlatego **powszechny obowiązek pracy wszystkich obywateli.** Dla próżniaków i elementów nieprodukcyjnych nie będzie miejsca w społeczeństwie pracy.

W miejsce anarchistycznej gospodarki prywatno-kapitalistycznej zapanuje w nowym ustroju **planowość i celowość w produkcji i konsumcji dóbr**; w miejsce wyzysku i ucisku mas pracujących i ograniczenia ich potrzeb życiowych do najniższej stopy — nowy ustrój winien urzeczywistnić w całej rozciągłości zasadę **sprawiedliwości społecznej, poszanowania godności człowieka i zapewnienia mu maksimum udziału w korzystaniu z dóbr materjalnych i duchowych**, które posiada i wytworzy stale społeczeństwo.

**Urzeczywistnienie tych zasad możliwe jest jedynie wtedy, gdy środki produkcji przejdą na własność społeczeństwa i pozostawać będą pod naczelnym zarządem państwa.**

Dlatego N. S. w **uspołecznieniu** środków produkcji, widzi główny sposób zasadniczej przebudowy ustroju społeczno - gospodarczego. Socjalizacja w myśl programu N. S. oznacza zarówno przejmowanie bezpośrednio przez państwo najważniejszych gałęzi przemysłu, posiadających zasadnicze znaczenie dla całego społeczeństwa, jak i oddanie gminom, lub kooperatywom, przedsiębiorstw o cha-

rakterze lokalnym, zaś spółdzielniom, zcentralizowanym i nadzorowanym przez organy rządowe — organizacji zaopatrywania ludności w żywność i środki codziennego użytku oraz pośrednictwa między zakładami wytwarzającemi a konsumentami.

Drobne, nieposiadające powszechnego znaczenia warsztaty pracy (rzemiosło, rękodzielnictwo, drobny przemysł uzupełniający) kierowane bezpośrednio przez właścicieli, stosujących się ściśle do ogólno obowiązujących norm społeczno-prawnych i taryf w zakresie płac i cen — nie będą uspołecznione, stanowiąc sferę swobodnej działalności gospodarczej, niezbędnej dla rozwinięcia ducha i inicjatywy i konkurencji — w ramach organizacji gospodarki społecznej, której wymaganiom, kontroli i kierownictwu muszą się podporządkować.

Nad całością tego systemu organizacyjnego produkcji i podziału, czuwać będzie państwo, jako najwyższy kierownik i regulator funkcji gospodarczych narodu.

**Reforma ustroju rolnego** polegać będzie na racjonalizacji gospodarki rolnej, opartej na samowystarczalnych i niepodzielnych gospodarstwach

chłopskich, połączonych w kooperatywy dla wspólnej pracy, zbytu i przeróbki płodów rolnych, dla uprzemysłowienia rolnictwa i podniesienia wartości wytwarzanych produktów, dla wspólnych zakupów i w celach instrukcyjnych. Intensyfikacja komórki rolnej w kierunku podniesienia do maksimum wydajności gleby przez odpowiednią uprawę i przez produkowanie wysoko wartościowych roślin i warzyw (przy zastosowaniu w szerokim zakresie pracy ręcznej ograniczeniem do minimum posługiwanie się motorami) wpłynie wybitnie na zatrudnienie nadmiaru rąk w rolnictwie a jednocześnie podniesie wartość produktów rolnych, umożliwiając korzystny ich zbyt na rynkach krajowych i zagranicznych.

Nad całą gospodarką roztoczy nadzór i kierownictwo państwo, regulując ogólne warunki planowej i racjonalnej uprawy, jak i zbytu produktów (cena, gatunek). Pomiędzy organizacją spożywców a spółdzielnią zbytu płodów rolnych istnieć musi ścisła współpraca handlowa ujęta w formę specjalnego organu, którego zadaniem będzie zakup wytworów rolnych od spółdzielni rolniczych i ich rozdział pomiędzy spółdzielnie spożywców oraz

ograniczenie do minimum prywatnego pośrednictwa.

Państwu przysługiwać będzie prawo wywłaszczenia komórki rolnej, zaniedbującej gospodarstwo i wyłamującej się z obowiązku współpracy w spółdzielni.

Niezależnie od ogólnego nadzoru i kierownictwa **nad uspółdzielczoną gospodarką prywatnych komórek rolnych**—państwo prowadzić będzie własne wielkie gospodarstwa rolne w celu regulowania cen i zbytu, zabezpieczenia armji i ludności miast na wypadek wojny lub głodu oraz dla celów naukowo doświadczalnych i instruktorskich.

Osiągnięte na tej drodze podniesienie poziomu rolnictwa wpłynie na rozwój kultury materjalnej i duchowej ludności wiejskiej, wzmoże jej potrzeby, które zaspakajać będzie wytwórczość przemysłowa dostosowana do tych potrzeb i rozbudowana w miarę ich wzrostu.

W ten sposób N. S. pragnie osiągnąć rolniczo-przemysłowy typ gospodarstwa narodowego Polski, gospodarstwa samowystarczalnego i sharmonizowanego, związanego silnie strukturą spółdzielczo-kollektywnych

urządzeń i instytucji, nad któremi czuwać będzie, jako najwyższy kierownik — państwo, wyraz zbiorowej woli i świadomej twórczości społeczeństwa pracy.

Akcja przebudowy ustroju społeczno-gospodarczego po linji wskazanych wyżej zasad — prowadzona będzie przez N. S. przy zastosowaniu wszelkich rozporządzalnych środków, zdolnych przyśpieszyć stopniowe i konsekwentne realizowanie celów.

Ważnym warunkiem uspołecznienia środków produkcji jest **przygotowanie klasy pracującej** do samodzielnego organizowania i kierownictwa produkcją. Dlatego N. S. stawia sobie za zadanie wprowadzenie klasy pracującej na taką wyżynę kulturalną i wyrobienia ekonomicznego, aby mogła sprostać po objęciu władzy, roli gospodarza w państwie pracy.

Zadanie to w znacznej mierze spełniać winny Związki Zawodowe, które drogą technicznego i ekonomicznego wyszkolenia klasy pracującej, oraz ciągłej walki z wyzyskiem kapitalistycznem — prowadzić będą do coraz wyższego poziomu życia człowieka pracy, zaprawiania go w gospodarce przemysłowej i rolnej, do przeprowadzenia kontroli nad produkcją, wresz-

cie do udziału w zarządzie uspołecznionych gałęzi produkcji.

Drugą formą społecznej organizacji, która współdziała w akcji przebudowy ustroju, są wspomniane już spółdzielnie spożywców, rolnicze różnego typu i wytwórcze.

Poza doraźnem ich znaczeniem N. S. widzi w nich szkołę samorządu gospodarczego klasy pracującej. Dalej do takich organów zaliczyć należy izby pracy i inne organizacje pracowniczego samorządu gospodarczego oraz opanowane przez klasę pracującą organa samorządu terytorjalnego.

Wreszcie, jako nieodzowny warunek przekształcenia i utrwalenia nowych form społecznej gospodarki narodu — uważa N. S. powszechną oświatę, podniesienie poziomu kulturalnego i moralnego klasy pracującej zarówno przy pomocy państwa, jak i w warunkach obecnych za pomocą własnych, samodzielnych organizacji kulturalno-oświatowych klasy pracującej.

Celem bowiem ostatecznym wszelkich wysiłków i dążeń wyzwoleńczych świata pracy jest i będzie osiągnięcie pełni doskonałości człowieka, rozwój jego fizycznych i duchowych aspiracyj przez zapanowanie nad żywioło-

wym charakterem procesów gospodarczych.

Cały zespół czynników i instytucyj o których wyżej mowa, współpracować musi nie tracąc z oczu głównego celu, którym jest przekształcenie ustroju kapitalistycznego na społeczeństwo pracy.

Jednakże charakter tych wysiłków i prac jest pomocniczy: **zasadnicza bowiem i decydująca walka rozegra się na drodze politycznej, przez zdobycie władzy w państwie i przekształcenie burżuazyjnej Polski w Polską Republikę Narodowo-Socjalistyczną.**